

Vestfoldo lietuvės - apie gyvenimą Norvegijoje ir aktyvią lietuvių bendruomenę

Lietuviai Norvegijoje yra antroji pagal dydį tautinė mažuma. Šioje šalyje daugėja lietuvių bendruomenių, bendrai veiklai jungiančių įvairių pomėgių, skirtingo amžiaus Norvegijos lietuvių ir prisidedančių prie lietuviybės puoselėjimo. LR ambasada Osle savo interneto svetainėje nurodo, kad Norvegijoje veikia 10 lietuvių bendruomenių, 11 kitų organizacijų, klubų ir meno kolektyvų ir 14 lituanistinių mokyklų. Bendruomenės aktyviai dalyvauja kultūrinėje, pilietinėje, labdaringoje veikloje, padeda puoselėti lituanistinę švietimą, kuria ir tęsia renginių tradicijas. Iniciatyvūs lietuviai savo veikla stengiasi išlaikyti ryšius su Tėvyne, neatitrūkti ir nuo Lietuvos gyvenimo. PASAULIOLIETUVIS.LT pakalbino tris tautietes apie tai, koks likimas jas atvedė į Norvegiją, gyvenimą svečioje šalyje ir jų veiklą Vestfoldo lietuvių bendruomenėje.

Daina BOGDANIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Trūko bendravimo su tautiečiais

Vestfoldo lietuvių bendruomenė (VLB) šiais metais švęs gražų jubiliejų – dešimt gyvavimo metų. Virš 20 metų Norvegijoje gyvenanti Aldona Hansen pasakoja, kodėl 2013 m. prisidėjo prie šios bendruomenės kūrimo:

„Mums trūko bendravimo, buvimo kartu, lietuviškų kalbų, dainų. Žinojome, kad Osle veikia bendruomenė, ji organizavo daug renginių, to paties norėjome ir mes,

- atvirauja Norvegijos lietuvė, - Kai sušaukėme į bendruomenės susirinkimą, susirinko daug žmonių, išsirinkome valdybą. Aš tada, deja, pasitraukiau iš bendruomenės ir pasinėriau į bažnytinę veiklą. Bet po pandemijos susibūrėme vėl, ir vėl buvau išrinkta į bendruomenės valdybą. Penki stiprūs žmonės, visi lyderiai, vėl pradėjome. Įdomu rasti bendrus naujus sprendimus, priimti kito nuomonę.“

Aldona iš Lietuvos, Kauno, atvyko į Norvegiją pirmą kartą 2001 metais kaip bendradarbiavimo su Vestfoldo apygarda projekto dalyvė. Vėliau norėjo padirbėti Norvegijoje vasarą sezoninį darbą, ir tokia galimybė atsirado. Po dvejų metų ji nusprendė kurti savo gyvenimą čia. Po truputį tvirtinosi šioje šalyje, mokėsi norvegų kalbos, o 2005 metais atsivežė čia penkis vaikus, kurių mažiausiam buvo 7 metai. „Pamažu integravomės. Mažiausieji vaikai dalinai perėmė norvegišką kultūrą. Mano septyni vaikai dabar irgi gyvena Norvegijoje. Bet mes puoselėjame lietuviškas tradicijas. Kūčių vakarą susėdame mano namuose, didžiuliame 230 kvadratinį metrų name su vaizdu į fiordą. Prie stalo mūsų net 26 žmonės, juk dabar turiu jau 10 anūkų. Visi anūkai kalba lietuviškai“, - džiaugiasi aštuonių vaikų motina Aldona.

Norvegijoje Aldona dirba mokytoja Sandefiordo miesto vaikų mokykloje Byskole. Daugiausia ji dirba su užsieniečiais vaikais, padeda integruoti užsieniečių vaikus į Norvegijos mokyklą.

Lietuva Norvegijoje

Jau dešimt metų Vestfoldo bendruomenė rengia didžiules Jonines, į kurias suvažiuoja net iki 800 lietuvių. Atvyksta šeimos iš visų Norvegijos aplinkinių vietovių. „Buvome pasikvietę Veliuonos liaudies šokių grupę „Veliunionietis“. Jos nariai žavėjosi susirinkusiais dalyviais ir sakė: „Iš mūsų vietovės Lietuvoje visas jaunimas išvažiavęs, o čia, Norvegijoje, matome jaunimą ir vaikus, mokinius“, - pasakoja buvusi VLB valdybos narė.

Vestfoldo lietuvių bendruomenės nariai. Aldona Hansen antra iš kairės. VLB nuotr.

Aldona pamini pavykusį pereinamųjų metų kalėdinį renginį, į kurį atvyko Oslo mėgėjų teatras. O šiemet per Kalėdas pasirodymą Vestfoldo lietuviams ketina surengti Kauno valstybinis lėlių teatras.

„Narystė bendruomenėje metams kainuoja tik 150 NOK. Tačiau daugiausia lėšų bendruomenė uždirba iš bilietų į renginius, taip pat maisto ir gėrimų, kuris ten pardavinėjamas. Tam turime visus reikiamus leidimus. Renginių metu talkina 45 savanoriai, jie ruošia maistą, jį parduoda. Jie dirba nemokamai. Bendruomenės turi ir nemažai rėmėjų, tai verslininkai – lietuviai ir norvegai, – organizacinėmis smulkmenomis dalijasi Aldona. – Bet noriu prabrėžti, kad renginius organizuojame ne dėl pinigų. Norime parodyti, kad gerbiame savo tradicijas, mokame linksmintis, džiaugtis buvimu kartu, kartu šokti, dainuoti, juokauti, – sako pašnekovė, – Nors darbo labai daug, kartais reikia dirbti kelias savaites nuo ryto iki vakaro, bet vykstant renginiui gaunamas didžiulis energijos antplūdis. Kai viskas aplinkui alsuoja lietuvių, pajunti euforiją. Visi dėkoja, visi laimingi, todėl visas nuovargis išblėsta“.

Talentų nepamiršo ir Norvegijoje

Vaida Zebra atvyko į Norvegiją iš Londono 2009 metų rugpjūtį. Lietuvoje ši kūrybinga ir talentinga moteris gyveno iš muzikos pasirodymų, jos paskutinis darbas buvo su grupe „Dinamika“. Gal todėl Vaida labiausiai mėgsta organizuoti renginius, o ir pati nevengia scenos.

„Buvau pavargusi nuo profesionalaus šou verslo, norėjau ramybės ir šeimos, – prisipažįsta ji. – „Zebra“ – dabartinė mano pavardė. Anksčiau buvau Vaida Žebrauskienė, bet nuskėliau galūnę „-uskienė“. Norvegai mano pavardės neištarė. Supaprastinusi pavardę, nusiėmiau ir savo praeities bagažėlį. Dabar mano pavardė skamba ekstravagantiškai.““

Vaida, pati keturių vaikų, kuriems nuo 5 iki 23 metų, mama, dirba Montesori mokykloje mokytoja ir organizuoja norvegų kalbos kursus. Vaida yra patenkinta Norvegijos švietimo sistema. Girdėdama savo draugų ir kolegų iš Lietuvos pasakojimus apie aibę įvairiausių popierinių planų, rengiamų prieš einant į klasę, ji svarsto, kad šitaip energija eikvojama bereikalingai, jos nebelineka kūrybiškumui, stebėjimui ir klasės pajautimui. „Detalūs popieriniai planai bereikšmiai, nes kiekviena klasė, ir mokiniai yra skirtingi. Mokytojas turi turėti gaires ir jausti klasę, juk svarbiausia, kad vaikai išmoktų“, – sako ji.

„Gandriuko“ mokslo metų pradžia, VLB valdyba ir mokytojai, 2023 m. VLB nuotr.

Nors kai kurie lietuviai nėra patenkinti norvegiška mokyklų sistema ir dėl tos

priežasties nori grįžti į Lietuvą, Vaida mano, kad taip yra dėl didesnės laisvės norvegiškoje mokykloje. „Čia į vaiką žiūrima kaip į asmenybę ir disciplinuojama per vaiko stipriąsias puses, savivertės auginimą, o ne menkinimą. Pradinėje Norvegijos mokykloje (no. *Barneskole*, 1–7 klasė) daugiau dirbama ugdamant vaikų socialinius įgūdžius, ir tik paauglių mokykloje (no. *Ungdomskole*, 8–10 klasė) ir gimnazijoje prasideda intensyvus akademinis mokymas. Užsieniečius gąsdina toks vaikų laisvumas. Be to, daug lietuvių be galo ilgisi Lietuvos ir ieško priežasties grįžti, todėl ir grįžta dėl neva geresnės švietimo sistemos. Bet šią sistemą reikia pažinti ir suprasti, o tai gali tik joje dirbantys“, – įsitikinusi norvegišką švietimą puikiai išmananti Vaida.

Nuo 2019 iki 2022 metų Vaida vadovavo Vestfoldo lituanistinei mokyklai „Gandriukas“. „Bendruomenėje vis dar matau labai daug galimybių. Visgi ta veikla reikalauja ir be galo daug energijos, bendruomenės reikalai niekada tavęs nepalieka ramybėje. Bendruomenė – darbas kitiems, bet tuomet nebelieka laiko sau. Supratau, kad noriu daugiau laiko savo saviraiškai. Todėl išėjau. Dabar turiu laiko kūrybai, vėl pradėjau dainuoti ir pajutau, kad gyvenu“, – sako veikli moteris. Vaida dalyvauja norvegiškose muzikinėse programose ir koncertuose, ji neseniai suorganizavo lietuviškų dainų vakarą, kuriame visi galėjo dainuoti lietuviškai.

Žurnalistės patirtį pritaikė bendruomenėje

Jurgita Jurevičiene, aktyvi VLB valdybos narė ir VLB lituanistinės mokyklos „Gandriukas“ vadovė, įsitikinusi, kad Vestfoldo bendruomenė gyvena aukso laikus. Jurgita atvyko į Norvegiją 2016 metais, nors vyras čia dirbo daug anksčiau. Jis – statybininkas, o jos profesija – žurnalistė.

Velykėlės „Gandriuke“, 2023 m. , VLB nuotr.

„Lietuvoje aš dirbau 25 metus kaip profesionali žurnalistė. Žinoma, buvo nelengva viską palikti ir atvažiuoti į Norvegiją paskui vyrą. Tuomet turėjau autorinę laidą „Mokyklos langas“ apie švietimą LRT Kultūros kanale, bet ją uždarė dėl finansavimo trūkumo. Atvykus į Norvegiją labai trūko veiklos ir saviraiškos, todėl sukūriau „Mokyklos lango“ internetinę svetainę, kuri tebėra ir dabar, nors nėra aktyvi, – pasakoja Jurgita. – Atvažiavusi, kaip ir visi imigrantai, mokiausi kalbos, beveik nedirbau, nes jau anksčiau buvau išbandžiusi Norvegijoje nekvalifikuotus darbus ir supratau, kad tai – ne man. Kai atvažiuodavau vasaromis pas vyrą, vežiojau naktimis paštą, šiek tiek dirbau valytoja, vaikų aukle, sodų tvarkytoja, dažytoja. Tokias romantiškas vasaras praleisdavau Norvegijoje. Norvegija ir norvegai, su kuriais bendravau angliškai, man patiko, todėl man buvo lengva čia apsigyventi. Žinoma, gaila buvo palikti Lietuvoje kurtą gyvenimą, veiklas, draugų ratą, o ypač tėvus. Atvykusi nemažai rašiau savo interneto portale apie Lietuvos, o vėliau ir Norvegijos švietimą, mokyklas, mokytojus. Taip susipažinau su lituanistine mokyklėle „Gandriukas“, nes rašiau straipsnius apie įvairias lituanistines mokyklas.“

Į Vestfoldo lietuvių bendruomenę ji įsijungė atsitiktinai, pradžioje buvo tik stebėtoja, renginių lankytoja. Viskas keitėsi susipažinus su Aldona Hansen ir jos

dukra Vaida Zebra, mat su vyru pas jas mokėsi norvegų kalbos. Bendruomenės narės suprato, kad Jurgitos žurnalistinė patirtis gali būti naudinga lituanistinei mokyklai ir pakvietė ją į „Gandriuką“.

„Man trūko veiklos, pažinčių su įdomiais žmonėmis. 2019 metais tapau „Gandriuko“ mažiausiųjų 3-4 metų vaikų mokytoja, kiek vėliau – administratore. Mane labai kvietė įsijungti ir į bendruomenės veiklą. Ilgai spyriojausi, nes iš patirties žinojau, kokia tai atsakinga, nuolatinė ir neatlygintina veikla, bet galiausiai sutikau. Kai ėmiau administruoti VLB interneto svetainę bei *Facebook* puslapius, norom nenorom teko dalyvauti jos susirinkimuose ir veikloje. Taip savaime įsitraukiau ir tapau vadybos nare, atsakinga už informaciją, komunikaciją ir socialinių medijų administravimą. Visa informacija, vaizdinė medžiaga, dalis nuotraukų ir videofilmų ten – kone mano vienos darbas (tik didesniuose renginiuose gelbėja profesionalai). Šis darbas reikalauja kruopštumo, atidumo, operatyvumo, kūrybinių ir technologinių sprendimų bei užima labai daug laiko. Tas profesionalumo siekis pakiša ir koją, nes negaliu sau atleisti klaidų ir pykstu, kai kiti jas daro“, – prisipažįsta VLB valdybos narė. Pasak pašnekovės, VLB gyvena aukso laikus, bendruomenės aktyvistai yra puikūs, energingi žmonės, atsidavę savanorystei.

Bendruomenės pasididžiavimas - lituanistinė mokykla „Gandriukas“

2023 metais Jurgita tapo „Gandriuko“ vadove. Be Jurgitos, mokykloje yra šeši mokytojai, trys asistentės. VLB valdybos narė Svetlana Pupininkienė tvarko finansinius reikalus, narystę, padeda šventėse. Šiomet čia mokosi 65 vaikai, jų amžius nuo 3 iki 11 metų, yra penkios klasės. Tai savaitgalinė mokykla, visi renkasi kas antrą šeštadienį Kodal vaikų darželio patalpose, tada vyksta trys pamokos. Vestfoldo apygarda didelė, joje yra šešios savivaldybės, vaikai vežami į mokyklėlę iš toli, net iki 50 km atstumu. Kol vaikai mokosi pamokose, tėvai laukia bendroje erdvėje su virtuvele, geria kavą, klauso paskaitų, bendrauja, aptaria bendrus renginius, diskutuoja įvairiomis temomis. Dažnas susidraugauja ir tęsia pažintis vėliau. Dauguma yra VLB nariai, nes gauna nemažas nuolaidų mokyklos ir VLB renginių lankymui.

Užgavėnės, 2023 m. VLB nuotr.

„Buvo sunku po pandemijos, vos ne viską teko kurti iš naujo. Mokykla buvo sunykus, tėvai ir mokytojai išsilakstę. Tuomet pradėjome organizuoti Kalėdas, Užgavėnes, Velykas, Jonines, susidraugavome su šeimomis, ir tėvai atvedė vaikus į „Gandriuką“. Taip užaugome.

„Gandriukas“ dabar yra pakilęs į skrydį, su VLB valdyba ir mokytojais esame šauni komanda. Labai stengiamės atlikti lituanistinės mokyklos paskirtį kuo geriau. Ir kuo toliau, tuo aiškesnės tampa man šios mokyklos vizija ir perspektyvos. Daug metų dirbau švietimo srities žurnalistė, būrelių vadovė, lektore, sukaupiau daug informacijos apie lituanistinį švietimą, susipažinau su ambasada, Lituanistinių mokyklų asociacija, kitomis lituanistinėmis mokyklomis Norvegijoje ir tai labai motyvuoja. Be galo džiaugiuosi vasarą vykusios stovyklos metu susidraugavusi su kolegomis iš įvairių pasaulio šalių lituanistinių mokyklų. Tuomet tik suvokiau, kokias mes turime geras sąlygas šiai veiklai Norvegijoje, o štai Turkijoje lietuviai net negali legalizuotis, Singapūre jų iš viso mažai... O pastaruoju metu ir iš Lietuvos rodomas dėmesys suteikia sparnus“, – pasakoja Jurgita.

Pašnekovė džiaugiasi, kad bendruomenė remia mokyklą dalį lėšų skirdama iš

renginiuose surinktų pinigų.

„Kol kas mokykla negauna finansavimo, o kainuoja įranga, priemonės, kursai, patalpų nuoma, mokamos algos mokytojams. Moka tėvai, be to, bendruomenė per renginius užsidirba pinigų. Ypač Vestfoldas pagarsėjo Joninėmis ir Vaikų Kalėdomis, šiais renginiais didžiuojamės, jie gana aukšto meninio lygio ir sutraukia daugybę žmonių. Šių metų Joninėse pabuvojo apie 800 lankytojų, – pasakoja Jurgita, – mokykla priklauso bendruomenei, tai yra didžiausias ir sėkmingiausias bendruomenės projektas ir mūsų prestižas. Vestfolde labai daug lietuvių, todėl neatmetame galimybės, kad po kelerių metų mokyklėlėje vaikų gali padvigubėti“.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.